

soudu čís. 6833 a 8890 sb. n. s. bylo vyloženo, jest zřízení věna výronem povinnosti vyživovací, jež jest uložena předkům manželské dcery, uvedeným v §§ 141 a 143 obč. zák. (uvedených v § 1220 obč. zák.), ale ne všem společně, nýbrž v tom pořadí, v němž jsou tito předkové zavázáni se starati o výživu dítěte, tudíž nejdříve manželskému otci a pak teprve matce. Musí tudíž povinnost, dáti neb doplniti dceři věno, splniti předně otec a, nemůže-li tak učiniti, jest k tomu povinna matka; i v tomto směru jest řízení příslušným ohleduplným šetřením doplniti.

Čís. 11414.

Ustanovení § 70, druhý odstavec, j. n. jest ustanovením výjimečným a nelze je použiti, opustil-li manžel (tuzemec), žijící dosud společně s manželkou v cizozemsku, manželku, zrušil společné bydliště v cizozemsku a manželku tam zanechal. Má-li takový manžel napotom bydliště v tuzemsku, sdílí s ním jeho obecný soud podle § 70, první odstavec, j. n. i jeho manželka, třebas má i nadále stálý pobyt v dřívějším společném bydlišti v cizozemsku.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, R I 999/31.)

Žalobce (tuzemec) domáhal se na své žalované manželce vydání svršků. Poslední společné bydliště manželů bylo v cizozemsku, kde manželka zůstala, kdežto manžel usídlil se v tuzemsku v obvodě soudu, u něhož podal pak žalobu, o níž tu jde. Námitce místní nepřislušnosti soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. D ů v o d y: Mezi stranami jest nesporno, že měly poslední společné bydliště v cizozemsku a že žalobce toto poslední bydliště v cizozemsku opustil a usadil se v tuzemsku. Právě tak, jako manžel, opouštějící oblast Československé republiky, který zruší své zdejší bydliště, nezakládá ohledně manželky soudní příslušnost v cizozemsku, nemůže ani žalobce, který zrušil své bydliště v cizozemsku a usídlil se v tuzemsku a zanechal svou manželku v cizozemsku, pro tuto žalobu proti své manželce dovolávati se příslušností podle §§ 65, 66, 70 j. n. zejména, an sám doznává, že v době opuštění posledního společného bydliště neměl žádného bydliště, nýbrž mnoho měsíců hledal nové zaměstnání, které konečně našel. R e k u r s n í s o u d zamítl námitku místní nepřislušnosti. D ů v o d y: Prvý soud vyhověl námitce místní nepřislušnosti a žalobu odmítl z důvodu, že v souzeném případě platí obdobně ustanovení § 70 druhý odstavec j. n., an žalobce zrušil své bydliště v Německu, ale manželku svou tam zanechal, takže prý její stálý pobyt zakládá pro ni obecný soud, dokud se žalobce zase do Německa nevrátí. S tímto názorem rekursní soud nesusouhlasí. Jak již z doslovu zákona vidno, jde tu o výjimku z pravidla, že manželka sdílí obecný soud manželův. Důvodem tohoto výjimečného usnesení byl jednak ohled na žalobce, by nemusil manželku v tuzemsku opuštěnou žalovati v cizině, kde se manžel usídlil, jednak i ohled na manželku samu, by v právním jednání nebyla příliš omezena. Jde-li však

jen o výjimku, jest ji vykládati restriktivně a nelze výjimky té použítí na opačný případ, kde manžel dosud v cizozemsku společně s manželkou žijící ji opustí, společné bydliště v cizině zruší a manželku zanechá v cizozemsku. Má-li takový manžel pak své bydliště v tuzemsku, založí tu tím i svůj obecný soud podle §§ 65 a 66 j. n. a tento obecný soud sdílí s ním podle § 70 první odstavec j. n. i jeho manželka, třeba že má i nadále stálý pobyt v dřívějším společném bydlišti v cizozemsku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze přiznati oprávněnost. Pro posouzení otázky, zda jest námitka místní nepříslušnosti dovolaného soudu opodstatněna čili nic, jest rozhodné, že nárok žalobou uplatňovaný jest nárokem ryze majetkově právním a že manželství stran uzavřené dne 13. prosince 1920 u příslušného úřadu v Lipsku dosud trvá. O tom, že obecným soudem žalobcovým jest podle §§ 65 a 66 j. n. soud jeho bydliště, není mezi stranami sporu. Jde jen o to, kterým z nižších soudů byla věc v otázce místní příslušnosti dovolaného soudu u žalobcovy manželky po rozumu § 70 j. n. správně po právní stránce posouzena. Nejvyšší soud sdílí právní názor rekursního soudu. Zásadně patří manželka k oněm osobám, u nichž zákon prostě neuznává vůli směřující snad k založení samostatného bydliště a jež podrobuje v tomto směru vůli osoby jiné, manželově, tak dalece, že jest manželka, třebas nesvéprávná, co do svého obecného soudu vázána bydlištěm manželovým, a to tak dlouho, dokud manželství není rozvedeno, rozloučeno nebo smrtí manželovou zrušeno. Zpravidla nemůže tudíž míti manželka, jsouc v těchto směrech závislá na osobě manželově, samostatného bydliště a není proto ani s to, by si založila samostatně obecný soud. Výjimkou z tohoto pravidla se dostává manželce neodvozeného, nýbrž samostatného obecného soudu i za trvání manželského svazku podle místa jejího trvalého pobytu v tuzemsku: a) zrušil-li manžel své bydliště v obvodu platnosti zákona ze dne 1. srpna 1895, čís. 111 ř. zák., ale jen dotud, b) dokud se manžel opět neusídí v tomto obvodu (§ 70 druhý odstavec j. n.). Z podmínky pod b) uvedené nutně vyplývá, že tento výjimečný samostatný obecný soud manželky zaniká sám sebou tím okamžikem, kdy se manžel opětně usídí v tuzemsku. Okolnost, že manželka v době opětného usídlení manželova v tuzemsku jest v cizině, na věci nic nemění, poněvadž výjimečné její sudiště podle druhého odstavce § 70 j. n. jest jen sudištěm podružným, jež při návratu pravidelných poměrů za každých okolností musí ustoupiti řádného jejímu sudišti podle prvního odstavce § 70 j. n. Pokud se snaží dovolací rekurs, založený ostatně v podstatě jen na doslovném téměř opakování důvodů prvního soudu, opřítí své brojení proti napadenému usnesení poukazem k tomu, že by právní podklad, z něhož usnesení toto vychází, měl v zápětí, že by manžel svou opuštěnou manželku mohl žalovati u kteréhokoliv soudu svého pobytu v cizině, přezírá, že právě tato možnost jest

výjimečným ustanovením druhého odstavce § 70 j. n. přímo vyloučena, když právě po dobu manželova pobytu v cizině a právě z jeho podnětu má manželka svůj samostatný obecný soud v tuzemsku. Že toto výjimečné ustanovení zákona nepřipouští obdobné použití na případy opačné, odůvodnil již rekursní soud přiléhavě a správně.

Čís. 11415.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti státu, ježto se nepostaral jako používatel domu (kasáren) propůjčeného mu obcí o dostatečné zajištění brány domu. Nejde tu o příslušnost krajského civilního soudu v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 20. února 1932, Rv I 2045/30.)

Žalobkyně byla zasažena vichrem vyvrácenou bránou kasáren v Ch., jež byla vlastnictvím žalované obce Ch. a jež užíval spolužalovaný vojenský erár. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně náhrady škody jednak na obci Ch., ježto se jako vlastnice kasáren nepostarala o to, by náležitým opatřením bylo zabráněno vylomení brány, jednak na vojenském eráru, poněvadž se jako uživatel (nájemník) nepostaral o správné zasazení uzavíracího háku. **P r o c e s n í s o u d** (krajský soud v Ch.) uznal žalobní nárok po právu proti vojenskému eráru, nikoliv však proti obci Ch. K odvolání žalovaného vojenského eráru **o d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o níž tu jde, v **d ů v o d e c h**: Zmatečnost podle § 477 čís. 3 c. ř. s. spatřována jest v tom, že jest tu nepřislušnost soudu ani prorogací neodstranitelná, poněvadž prý jde o nárok proti státu, k jehož projednání ustanoven jest zákonem ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. výlučně krajský civilní soud v Praze. Jest sice pravda, že příslušnost tohoto soudu stanovená citov. zákonem je výlučná a že by k ní i z úřadu musilo býti přihlédnuto, třebaže finanční prokuratura nepřislušnost tu v řízení před prvou stolicí nenamítala, avšak citovaný zákon vztahuje se jen na ony nároky proti státu, které jsou vyvozovány z právního poměru veřejnoprávního. Tomu v souzeném případě tak není, neboť žalobní nárok jest uplatňován z poměru soukromoprávního jako náhrada za škodu způsobenou žalobkyní tím, že se čsl. stát jako používatel domu obcí mu propůjčeného nepostaral o dostatečné zajištění železné brány do tohoto domu vedoucí, a proto pro projednání tohoto sporu byl krajský soud v Ch. příslušný z důvodu § 93 j. n. i pokud jde o čsl. erár, který byl žalován jako společník spolužalovaného města Ch., ohledně něhož soudní příslušnost založena byla nesporně §§ 65 a 74 j. n. Neprávem proto též vytýká odvolání napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení v tom směru, že přes ustanovení § 92 ústavní listiny uznal v souzeném případě na ručení státu, ačkoliv prý jde o škodu způsobenou výkonem vojenských,